

Příklad č. 1

Krajské zastupitelstvo schválilo koncepci rozvoje cestovního ruchu a rozhodlo o vyčlenění značné části rozpočtu na podporu lázeňství a kulturních akcí. Některé obce kraje s rozhodnutím nesouhlasí, protože by raději viděly investice do dopravní infrastruktury. Spor se dostal na veřejnost a otevřela se otázka, do jaké působnosti tato rozhodnutí patří.

Spadá rozhodování o rozvoji cestovního ruchu do samostatné působnosti kraje?

Který orgán kraje je oprávněn schválit tuto koncepci?

Jak mohou obce ovlivnit rozhodování kraje v této věci?

Příklad č. 2

Podnikatel podal odvolání proti rozhodnutí stavebního úřadu, který mu neumožnil stavbu penzionu. Odvolání řešil krajský úřad a rozhodnutí obce potvrdil. Podnikatel se domnívá, že kraj jednal pod tlakem místních politiků a porušil své povinnosti.

Spadá rozhodování o odvolání proti stavebním povolením do přenesené nebo samostatné působnosti kraje?

V jaké roli zde kraj vystupuje?

Jaký je další opravný prostředek pro podnikatele?

Příklad č. 3

Krajské zastupitelstvo rozhodlo o zrušení jediné střední školy v menším městě s odkazem na úspory a nízký počet studentů. Obyvatelé města protestují, protože by jejich děti musely denně dojíždět desítky kilometrů. Vznikl spor, zda kraj může o této věci rozhodovat bez konzultace s obcí.

Má zastupitelstvo kraje pravomoc rozhodovat o zrušení školy?

Do jaké působnosti spadá rozhodování o školách?

Jaké možnosti obrany mají občané či obec?

Příklad č. 4

Rada kraje rozhodla o výběru dodavatele na opravu krajských silnic, přestože zakázka přesahovala finanční limit, kdy má rozhodovat zastupitelstvo. Někteří zastupitelé namítají, že rada překročila své pravomoci. Objevila se otázka, zda je rozhodnutí rady vůbec platné.

Který orgán kraje má pravomoc rozhodovat o velkých zakázkách?

Překročila rada své pravomoci?

Jak lze situaci právně napravit?

Příklad č. 5

Kraj vydal nařízení, které ukládá obcím nové povinnosti při nakládání s vodními zdroji. Některé obce tvrdí, že kraj překročil svou působnost, protože zasahuje do jejich samosprávy.

V jaké působnosti může kraj vydávat nařízení?

Jaký je rozdíl mezi nařízením kraje a jeho vyhláškou?

Kdo kontroluje zákonnost nařízení kraje?

Příklad č. 6

Zastupitelstvo kraje schválilo vyhlášku, která zavádí poplatek za znečišťování ovzduší. Podnikatelé se proti vyhlášce bouří a tvrdí, že kraj nemá pravomoc stanovovat nové poplatky.

Má kraj pravomoc ukládat poplatky prostřednictvím vyhlášky?

Který orgán kraje je oprávněn vyhlášku vydat?

Kdo provádí dozor nad vyhláškami kraje?

Příklad č. 7

Hejtman rozhodl o poskytnutí dotace sportovnímu klubu, aniž by to bylo projednáno v radě nebo zastupitelstvu. Klub dostal stovky tisíc korun z krajského rozpočtu. Opozice v zastupitelstvu tvrdí, že šlo o překročení pravomoci hejtmána.

Má hejtman pravomoc samostatně rozhodovat o rozdělení dotací?

Jak se kontroluje činnost hejtmána?

Jak mohou zastupitelé zajistit nápravu?

Příklad č. 8

Nejvyšší kontrolní úřad provedl kontrolu hospodaření kraje a zjistil závažné nedostatky v čerpání evropských dotací. Kraj argumentuje, že jde o věci spadající do jeho samostatné působnosti a že NKÚ zasahuje do samosprávy. Spor vyvolal debatu o limitech kontroly nad kraji.

Má NKÚ pravomoc kontrolovat hospodaření krajů?

Spadá nakládání s evropskými dotacemi do samostatné nebo přenesené působnosti?

Jaké mohou být důsledky pro kraj při zjištění pochybení?

Příklad č. 9

Kraj rozhodl, že zruší část oddělení ve své nemocnici, protože dlouhodobě prodělává. Obyvatelé kraje protestují, protože se obávají zhoršení dostupnosti zdravotní péče. Objevila se otázka, zda má kraj povinnost zajistit provoz nemocnice bez ohledu na ztráty.

Do jaké působnosti patří zřizování a provoz krajských nemocnic?

Má kraj povinnost udržovat zdravotní péči na svém území?

Jak se mohou občané bránit proti rušení oddělení?

Příklad č. 10

Po rozsáhlé povodni hejtman rozhodl o evakuaci několika obcí. Někteří starostové namítali, že rozhodnutí bylo učiněno bez jejich vědomí a že nebyly dodrženy všechny postupy. Spor vyvolal otázku, zda měl hejtman právo jednat samostatně.

Má hejtman pravomoc nařídít evakuaci v krizové situaci?

Jaké zákony upravují krizové řízení v krajích?

Jaký je vztah mezi pravomocemi hejtmána a starostů v krizových situacích?

Příklad č. 11

Rada kraje rozhodla o přesunutí peněz z kapitoly školství do kapitoly dopravy, aby urychlila opravy silnic. Opozice tvrdí, že takový zásah musí schválit zastupitelstvo. Krajszí radní se brání, že šlo jen o drobnou úpravu.

Kdo má pravomoc schvalovat změny krajského rozpočtu?

Jaký je rozdíl mezi pravomocí zastupitelstva a rady v oblasti rozpočtu?

Jak lze napadnout nezákonný přesun prostředků?

Příklad č. 12

Novináři požádali kraj o zpřístupnění smluv s dodavateli služeb. Hejtmán odmítl s tím, že jde o interní dokumenty. Objevila se otázka, zda kraj musí smlouvy zveřejnit.

Je kraj povinen smlouvy zveřejňovat?

Jaký princip veřejné správy se zde uplatňuje?

Jak mohou občané nebo novináři vymoci přístup k informacím?